

REGERINGSKANSLIET

PM Till riksdagen

Fi2006/5836

2007-02-15

Finansdepartementet

EU-nämnden

Budgetavdelningen

Jakob Smith

Per Johansson

08-405 15 33

Ansvarsfrihetsprövningen avseende budgetens genomförande för 2005

Dokumentbeteckning

Sammanfattning

Revisionsrätten presenterade sin årsrapport för budgetåret 2005 i Strasbourg den 23 oktober 2006. Rådets budgetkommitté har under januari och februari 2006 behandlat rapporten. Arbetet i budgetkommittén har resulterat i ett antal slutsatser över vilka åtgärder som rådet anser bör vidtas med anledning av rättens iakttagelser samt en rekommendation om ansvarsfrihet för kommissionen. Förslaget till Ekofin-rådet är att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetåret 2005.

Bakgrund

Revisionsrättens väsentligaste iakttagelser för budgetåret 2005

Rättens sammanfattande bedömning och redovisade iakttagelser för 2005 är i princip de samma som för tidigare år. Revisionsrätten anser att de konsoliderade räkenskaperna för 2005 i allt väsentligt ger en rättvisande bild av gemenskapens finansiella ställning. Rätten kan dock återigen inte lämna ett utlåtande utan reservation (negativ DAS) för en majoritet av EU:s budget. De största problemen har uppmärksamats i de betalningar som hanteras gemensamt av kommissionen och medlemsstaterna (jordbruksutgifter och strukturfonder). Situationen anses bero på brister i den interna kontrollen, särskilt i medlemsstaterna, där kontrollerna anses otillräckliga och ineffektiva. Glädjande är dock att kommissionen gjort betydande fram-

steg i införandet av ett nytt redovisningssystem samt att kommissionens handlingsplan för en integrerad ram för den interna kontrollen (från 2006) förhoppningsvis kommer att medföra avsevärda fördelar de närmaste åren.

Sverige kommenteras i mycket begränsad omfattning i årsrapporten. I de fall Sverige omnämns rör det främst strukturfonderna (socialafonden), där brister konstaterats i förvaltnings- och kontrollsystemen.

Sveriges bedömning av revisionsrättens årsrapport för 2005 samt ansvarsfrihet för kommissionen - omständigheter som beaktats

Europeiska unionen är en unik organisation genom sitt politiska och rättsliga sammanhang, sin storlek och sin komplexitet. Både de europeiska institutionerna och medlemsstaterna (och mottagarländer utanför gemenskapen) deltar i förvaltningen av budgeten. Budgeten kompliceras av det stora antalet och de varierande typerna av stödformer, de miljontals stödmottagarna och deltagandet av många olika organisatoriska enheter i medlemsstaterna som ofta företräder olika förvaltningskulturer.

Kommissionen är enligt fördraget ytterst ansvarig för budgetens genomförande gentemot rådet och Europaparlamentet. Medlemsstaterna har dock ett ansvar inför kommissionen för genomförandet av budgeten och följaktligen för att upprätta effektiva kontrollsystém som säkerställer en god ekonomisk förvaltning i medlemsstaten. Ansvarsfrihetsprövningen bör även ses mot bakgrund av rådande ansvarsförhållanden mellan kommissionen och medlemsstaterna och att majoriteten av budgeten förvaltas i s.k. partnerskap. Rådet och Europaparlamentet måste bedöma det rimliga i att ställa kommissionen till ansvar för de olika fel och brister som rätten konstaterat. Av årsrapporten för år 2005 framgår att väsentliga fel och bristerna återigen återfinns på de områden där det föreligger ett delat förvaltningsansvar mellan kommissionen och medlemsstaten. Det gäller vidare att bedöma omfattningen och effekterna av de åtgärder som kommissionen vidtagit för att avhjälpa de brister som rätten identifierat inom de olika sektorerna. Kommissionen har under 2000-talet bedrivit ett ambitiöst reformarbete och rätten har även i sin årsrapport noterat de framsteg gjorts, främst inom kommissionens egna förvaltning.

Ett viktigt steg med att förbättra den interna kontrollen togs 2005 då kommissionen presenterade ett initiativ till ett gemensamt ramverk för gemenskapens interna kontroll. Förslaget syftade till att stärka den interna kontrollen av EU-medlen, både på kommissions- och medlemsstatsnivå. Ekofin antog rådsslutsatser i ärendet i november 2005. Rådet ställde sig bakom flera av kommissionens förslag, men enighet kunde inte uppnås gällande några principiellt viktiga frågor. Det gällde bl.a. en utveckling av revisionshierarkin mellan revisionsrätten och det nationella externrevisionsorganet samt införandet av politiska deklarationer av EU-medel på nationell nivå.

Kommissionen har därefter antagit en åtgärdsplan för ett ramverk för interkontroll, där en gradvis implementering påbörjats under 2006. Flertalet av aktiviteterna är dock planerade att införas under 2007.

Revisionsförklaringen, som är en del av årsrapporten och vars innehåll regleras av fördraget, upplevs som ett trubbigt instrument där bedömningskriterierna för uttalandet inte förefaller fånga upp de förbättringar som kommissionen genomfört. Revisionsförklaringen är för tolfte året i rad negativ. God sed och erfarenhet utvecklas över tiden och i jämförelse med andra branschliknande organisationer. Det är en försvårande omständighet att revisionsförklaringen har en förhållandevis kort historia och det är svårt att hitta jämförbara organisationer eller länder som lämnar en liknande förklaring. Det är angeläget att revisionsrätten är en effektiv institution som tillämpar ändamålsenliga revisionsmetoder.

Beslutet om ansvarsfrihet inbegriper inte enbart ett beaktande av olika regelverk och auktoriteters uttalanden, utan det handlar också om kunskap, erfarenhet och professionellt omdöme. I händelse av att kommissionen inte skulle beviljas ansvarsfrihet är det troliga scenariot att hela kommissionen avgår. Detta skulle kunna lamslå stora delar av EU-samarbetet för en lång tid framöver.

I budgetkommittén har SE i årets beredning av årsrapporten och revisionsförklaringen varit betydligt mer kritisk mot kommissionens genomförande av budgeten i jämförelse mot tidigare års förhandlingar. SE har därmed närmat sig like-minded gruppen, UK, NL och DK, som genom åren intagit en mer kritisk hållning och drivit en hårdare linje om behovet av att vidta kraftfulla åtgärder från kommissionen. De största problemen återfinns dock på medlemsstatsnivå, där förvaltnings- och kontrollsystemen anses otillräckliga och ineffektiva. SE anser att om medlemsstaterna vidtar åtgärder som stärker den egna förvaltningen och kontrollen av EU-medlen kommer detta ha en väsentlig inverkan på möjligheten att uppnå en positiv DAS. SE kommer av denna anledning ta initiativ till, i likhet med DK, NL samt UK, att införa en deklaration avseende de EU-medel som förvaltas i Sverige. Ett förslag bereds för närvarande inom Finansdepartementet.

I Förslaget

1. Innehåll

Ekofinrådet skall ta ställning till rådets rekommendation till Europaparlamentet om huruvida kommissionen ska beviljas ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för år 2005. Rekommendationen baseras främst på revisionsrättens årsrapport för 2005, inkluderande revisionsförklaringen samt relevanta specialrapporter. Till förslaget till rekommendation om ansvarsfrihet fogas rådets bedömning av revisionsrättens iakttagelser för de olika utgiftsområdena, inklusive vilka åtgärder som rådet anser bör vidtas med

anledning av dessa iakttagelser. Förslaget till Ekofinrådet är att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetåret 2005.

II Ståndpunkter

1. Svensk ståndpunkt

Sverige stödjer förslaget att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för 2005 samt de slutsatser som bifogas rekommendationen.

2. Medlemsstaternas ståndpunkter

Coreper II enades om att föreslå för Ekofin att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetåret 2005.

III Övrigt

1. Fortsatt behandling av ärendet

Nästa steg i ansvarsfrihetsprövningen är att Europaparlamentet beslutar om kommissionen ska beviljas ansvarsfrihet för år 2005.

2. Rättslig grund och beslutsförfarande

Enligt artikel 276, fördraget, skall rådet fatta sitt beslut om rekommendation om ansvarsfrihet med kvalificerad majoritet.